

Prof. zw. dr hab. Bogdan Dowlasz  
Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów  
ul. Gdańska 32  
90-716 Łódź

m

**Dotyczy:**

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 25.02.2019 roku, w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgra **Szymona Piguły** w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Temat pracy doktorskiej: *Akordeon w kanadyjskiej muzyce kameralnej. Inspiracje, stylistyka i interpretacja na podstawie wybranych przykładów.*

**Zlecniodawca:**

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

Dokumentacja, nadesłana w związku z przewodem doktorskim Pana mgra Szymona Piguły, zawierała:

1. Sygnowane datą 11.04.2019 r. pismo, informujące o powierzeniu mojej osobie obowiązków recenzenta w w/w postępowaniu, z dołączonym wyciągiem z protokołu z posiedzenia Rady Wydziału Instrumentalnego w dniu 11.09.2017 r., kserokopiami tekstów podjętych uchwał, protokołów Komisji Skrutacyjnej i Komisji Egzaminacyjnych, list obecności członków Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Gdańsku na posiedzeniach w dniach 11.09.2017 r. i 25.02.2019 r. oraz opinii dr hab. Ewy Grabowskiej-Lis, prof. UJD w Częstochowie;
2. 1 egzemplarz pracy doktorskiej, składającej się z dzieła artystycznego, zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu w wersji drukowanej i elektronicznej;
3. 1 egzemplarz dokumentacji dorobku Kandydata.

Z dokumentacji wynika, że tryb przeprowadzenia czynności był zgodny z Ustawą z 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65 poz. 595 z późniejszymi zmianami).

**Podstawowe dane o kandydacie**

Pan Szymon Piguła urodził się 30 października 1986 roku w Mikołowie. Po ukończeniu nauki gry na akordeonie w POSM II st. w Katowicach, rozpoczął studia w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, gdzie pracował pod kierunkiem dra hab. Marka Andryska. W roku 2011 ukończył studia II stopnia na kierunku instrumentalistyka w specjalności

gra na instrumencie – akordeon, uzyskując dyplom z wynikiem bardzo dobrym „B” oraz tytuł zawodowy magistra sztuki.

W latach 1997-2010 Kandydat brał udział w różnej rangi krajowych oraz międzynarodowych konkursach i festiwalach wykonawczych, gdzie zdobył nagrody i wyróżnienia. Ponadto w roku 1997 i 1999 był stypendystą Ministra Kultury i Sztuki.

Pan Szymon Piguła prowadzi także działalność artystyczną, występując jako solista, kameralista czy też z orkiestrami, współpracuje także z chórami i zespołami wokalnymi. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że dorobek Kandydata w okresie od 17.05.2005 r. do 4.07.2017 r. uczestniczył w blisko czterdziestu różnorodnych występach, w tym m.in. w Sejmie RP w Warszawie czy w Instytucie Polskim w Paryżu.

Mgr Szymon Piguła prowadzi także działalność dydaktyczną w zakresie nauczania gry na akordeonie, co ma miejsce w OSSM I stopnia w Jabłonce (od roku 2013) oraz w ZPSA w Zakopanem (od roku 2016). Za tę działalność otrzymywał nagrody dyrektorów obydwu szkół. Kandydat otrzymał także nagrody, wyróżnienia oraz dyplomy za działalność popularyzującą sztukę.

### **Ocena pracy doktorskiej**

#### **Dzieło artystyczne**

Praca doktorska Pana mgra Szymona Piguły *Akordeon w kanadyjskiej muzyce kameralnej. Inspiracje, stylistyka i interpretacja na podstawie wybranych przykładów* składa się z dzieła artystycznego, zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod w/w tytułem.

We wstępie do opisu dzieła Kandydat następująco uzasadnia przyczyny skierowania swojej uwagi w stronę akordeonistyki kanadyjskiej: „...postawiłem pytanie, jaki wpływ wywarł akordeon na muzykę kameralną poza Starym Kontynentem? Dzięki dobrodziejstwu Internetu oraz przeprowadzonym kwerendom pozyskałem kontakty, nagrania i materiały nutowe spoza Europy.”

I dalej: „Spośród wielu szkół kompozytorskich” największe wrażenie wywarła na mnie muzyka kanadyjska. /.../ Autentyczna otwartość kanadyjskiego społeczeństwa, wielokulturowość, chęć dzielenia się własnymi osiągnięciami oraz szczere pragnienie poznania innego, nowego punktu widzenia, ukazują zaledwie zarys wartości, jakie przyświecają kanadyjskim twórcom kultury. Wszystko to utwierdziło mnie w przekonaniu, że kultura Kanady, a przede wszystkim zróżnicowana kanadyjska akordeonistyka są zagadnieniem, które warte jest dalszej eksploracji”.

Przyjęte kryterium rzeczywiście daje Doktorantowi możliwość prezentacji zróżnicowanej roli akordeonu w nowej muzyce, a także zagłębić się w owe trzy sfery, określone w temacie pracy, a więc inspiracje, stylistykę i zagadnienia interpretacyjne .

Nie tylko powyższe stanowi jednak o wartości pracy, znacząca bowiem jest także jej wartość artystyczna. Po wysłuchaniu nagrań i lekturze opisu dzieła uważam, że wybór, przygotowanie i realizacja utworów zostały dokonane w oparciu o rozległą wiedzę kandydata dotyczącą tego obszaru, a także doskonale opanowanie warsztatu wykonawczego, czego dowodem jest nienaganna jakościowo i świetna pod względem artystycznym interpretacja wszystkich kompozycji. Jest to zresztą zasługa także pozostałych wykonawców, co chciałbym w tym miejscu podkreślić.

Dzieło składa się z następujących utworów (w kolejności ich umieszczenia na CD):

- *Boyd McDonald – Overture* na akordeon i fortepian ;
- *Andrew Paul MacDonald – Primavera (after Boticelli)* na akordeon i obój;
- *Lary Lake – Sticherarion* na akordeon;

oraz na osobnej DVD

- *Bob Pritchard – Breathe on me;*

Mgr Szymon Piguła kształtuje wybrane do prezentacji utwory nader interesująco. W interpretacjach znakomicie panuje zarówno nad konstruowaniem drobnych struktur, jak też nad procesem kształtowania całości formy, a jego gra przepełniona jest warsztatową perfekcją oraz dbałością o jakość dźwięku i właściwe użycie wszelkich środków wyrazu. Każda z pozycji programu dzieła artystycznego została przez Doktoranta skrupulatnie przemyślana i dokładnie przeanalizowana (dowodem czego jest opis dzieła artystycznego), po czym konsekwentnie i – co ważne – nadzwyczaj interesująco zrealizowana, nie tylko w obszarze działań akordeonu, ale także w sferze wzajemnych relacji między instrumentami. Ważnym walorem prezentacji jest fakt, że w pełni ukazuje ona zróżnicowane pod względem użytych technik kompozytorskich i ukształtowania formy utwory, a mimo to wyczuwalna jest pewna interpretatorska spójność, powiedziałbym, wyczuwalny rys indywidualności artystycznej kandydata.

Odniosę się pokrótce do każdego z utworów.

*Overture* to utwór skomponowany przy użyciu konwencjonalnych środków muzycznych, w którym wykonawcy mają jednak do pokonania sporo problemów natury technicznej, po opanowaniu których mogą w pełni skierować swą uwagę na kwestie czysto interpretacyjne. Utwór, zmienny w swoim charakterze, taneczny, ale i melodyjny wykonany jest nadzwyczaj efektownie, ze znaczną dozą ekspresji, choć bez zbędnych bez przerysowań. Kandydat – przy świetnej współpracy pianistki – w pełni prezentuje swoje umiejętności, czytelnie realizując wszystkie zamierzenia kompozytorskie i umiejętnie budując formę.

*Primavera (after Boticelli)* na obój i akordeon to programowy, inspirowany obrazem Boticellego jednoczęściowy utwór, który zainteresował Kandydata z kilku powodów, o których mówi w opisie dzieła. Jednym z nich jest możliwość „... ukazania wielu aspektów warsztatu kompozytorskiego

oraz szerokiego zakresu inspiracji kanadyjskiej szkoły kompozytorskiej”, (choć moim zdaniem uwaga ta odnosić się może do każdego z wybranych do prezentacji utworów), kolejnym zaś, postrzeganie możliwości akordeonu. Tu znów posłużę się cytatem z opisu dzieła: „*Wielość barw tego instrumentu, możliwość płynnej zmiany dynamiki, ogromna paleta zróżnicowanej artykulacji czynią go doskonałym partnerem dla instrumentów dętych.*” Wszystkie te walory akordeonu zostają w realizacji tej kompozycji wykorzystane. Jednak kandydat, w świetnej współpracy ze znakomitym oboistą, nie ogranicza się do „*restrykcyjnego wykonania zawartych w nutach instrukcji*”, dzięki czemu powstała dźwiękowa wizja dzieła malarskiego, pełna poezji, o głęboko przemyślanej narracji, interesująca zarówno w poszczególnych sekwencjach, jak też jako całość.

**Sticherarion** jest kompozycją – jak określa Kandydat – na akordeon z towarzyszeniem muzyki elektronicznej i elektronicznych efektów muzycznych. Utwór, dzięki temu, że nie zawiera jednoznacznie określonych parametrów wykonawczych dla warstwy elektronicznej oraz ściśle wyznaczonych ram w zakresie czasu trwania dźwięków czy ich wysokości w partii akordeonu, pozostawia wykonawcy znaczną swobodę w sferze interpretacji. Kandydat także i ten utwór wykonuje w sposób nie budzący wątpliwości co do kwestii warsztatowych, a poprzez wybrany sposób narracji kieruje myśli słuchacza do odniesień wynikających z tytułu kompozycji, ku owej księdze liturgicznej zawierającej hymny śpiewane między wersami psalmu.

O utworze **Breathe on me** Kandydat pisze w zakończeniu opisu dzieła: „*Klasyczny zapis nutowy i czytelny język kompozytorski w zestawieniu z przetworzeniami audio, efektami muzyki elektronicznej oraz warstwą wideo, tworzą w rezultacie unikalne dzieło w kanonie muzyki akordeonowej*”. Wykonanie przykuwa uwagę słuchacza w warstwie dźwiękowej w takim stopniu, że warstwa wizualna, choć posiadająca również swoistą interesującą narrację, w żadnej mierze jej nie odwraca, przeciwnie, wzmacnia oddziaływanie muzyki. Wykonanie kompozycji wymaga ogromnej dyscypliny, rozległej wyobraźni w sferze zjawisk dźwiękowych i swobody w poruszaniu się na tym obszarze. We wszystkich wyżej wymienionych aspektach Pan Szymon Piguła działa bez zarzutu.

Prezentacji, trwającej łącznie blisko 45 minut słucha się (i ogląda) z niesłabnącym zainteresowaniem, tym bardziej, że jest ona bardzo dobrze zrealizowana także w warstwie technicznej.

Wszystkie wymienione wyżej czynniki powodują, że dzieło artystyczne oceniam bardzo wysoko.

### **Opis dzieła artystycznego**

Opis dzieła składa się ze wstępu, trzech rozdziałów (podzielonych na podrozdziały), zakończenia, bibliografii, indeksu nazwisk, abstraktu w języku polskim i angielskim oraz aneksu zawierającego

katalog dostępnej kanadyjskiej literatury akordeonowej, a także korespondencję Kandydata z kanadyjskimi twórcami i artystami. Całość stanowi nadzwyczaj interesującą lekturę.

We wstępie Autor podaje zakres zagadnień, jakie zostaną ujęte w opisie dzieła oraz przedstawia jego układ.

Rozdział I – *Charakterystyka kanadyjskiej literatury akordeonowej* zawiera charakterystykę kanadyjskiej muzyki akordeonowej, przedstawia instytucje kultury i znaczeniu, jaką odgrywają w rozwoju tej muzyki, zwięźle prezentuje również wybrane pozycje, wybrane z liczącego 316 pozycji katalogu zamieszczonego w aneksie, a będącego również owocem badań kandydata.

Rozdział II – *Joseph Petric. Inspirator i wykonawca* stanowi podzieloną na dwie części kondensację informacji o działalności tego wyjątkowego akordeonisty, a w szczególności omówienie jego działań, inspirujących kompozytorów w procesie powstawaniu nowej, oryginalnej kanadyjskiej literatury akordeonowej. Kandydat przedstawia przy tej okazji tendencje stylistyczne oraz przedstawia ważniejsze – jego zdaniem – utwory wybranych twórców najnowszej kanadyjskiej muzyki akordeonowej.

Rozdział III – *Inspiracje, stylistyka i interpretacja wybranych kompozycji* to zasadnicza część pracy, bezpośrednio wiążąca się z dziełem artystycznym. Obok wnikliwych i kompletnych analiz poszczególnych utworów, zawiera szczegółowe opisy koncepcji interpretacyjnej nagranych na CD oraz DVD utworów. Autor dogłębnie wnika we wszystkie aspekty każdego dzieła i omawia je w wielu warstwach: znaczeniowej, treściowej, zastosowanych technik kompozytorskich oraz środków technicznych i niekonwencjonalnych sposobów użycia instrumentu, problemów wykonawczych, czy wreszcie wszelkich innych czynników związanych z realizacją i interpretacją poszczególnych utworów.

Wszystkie ważne dla realizacji utworów elementy przeanalizowane są w oparciu o liczne przykłady nutowe w łącznej ich liczbie 73, zawiera też 24 ilustracje, zaś analiza formalno-wykonawcza każdego z utworów poprzedzona jest ogólną informacją dotyczącą postaci oraz dorobku artystycznego danego twórcy.

Na podkreślenie zasługuje znakomita warstwa edytorska opisu dzieła artystycznego, który stanowi nie tylko jego dopełnienie, lecz jest interesującym potwierdzeniem wiedzy i kompetencji Kandydata nie tylko w obszarze, którym się zajął w swoich badaniach w ramach pracy doktorskiej, ale w wielu aspektach wykraczających znacznie poza ów obszar.

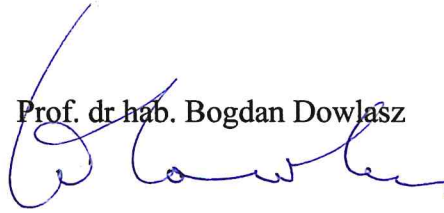
### **Konkluzja**

Praca doktorska Pana mgra Szymona Piguły, zarówno swą jakością artystyczną, jak też zakresem treści poznawczych, stanowi twórczy wkład w rozwój dyscypliny reprezentowanej przez

Kandydata. Doktorant wykazał się umiejętnością prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej, podpartej głęboką i wszechstronną wiedzą teoretyczną, a tym samym spełnił wymagania art. 13. Ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę oceniam bardzo wysoko, przyjmuję bez zastrzeżeń, wnoszę o jej przyjęcie i dopuszczenie do obrony.

Prof. dr hab. Bogdan Dowłacz



Łódź, 25.05.2019 r.